

Posudek na diplomovou práci Lenky Petrbockova

Mentor, jeho význam a příprava pro práci s osobami propuštěnými z výkonu trestu odnětí svobody

1. Zaměření diplomové práce a její základní koncepce

Předložená diplomová práce byla zpracována jako povolené individuální téma a zabývá se postavením mentora v rámci systému trestní justice v širším smyslu slova, zejména pak jeho rolí a významem ve fázi postpenitenciárního působení na odsouzeného pachatele propuštěného z VTOS. Dlouhodobější hlubší zájem diplomantky o tuto problematiku je dán i tím, že sama jako mentor několik let působí. V průběhu výuky základů trestního práva, trestní politiky a kriminologie v rámci svého studia na filozofické fakultě Univerzity Karlovy si pak doplnila své zkušenosti z praxe o některé další teoretické znalosti.

Diplomová práce (dále též DP) je věnována nejen analytickému výkladu institutu mentora, jeho kompetencím, povinnostem a poslání, ale začleňuje jej do celkového systému současného zacházení s pachateli trestných činů v České republice a nevyhýbá se ani problematičtým otázkám a pochybnostem o funkčnosti tohoto systému (např. ve světle statistických údajů o současné přeplněnosti věznic a obsahu programů, které jsou zde s odsouzenými realizovány). To vše je pak vhodně doplněno jednak obligatorními úvodními teoretickými východiskami a koncepty trestání, jednak empirickou částí dokreslující obraz nastíněný autorkou na pozadí konkrétních případů (kasuisticky zpracovaných) a výsledků provedeného (rozsahem sice limitovaného, obsahem však zajímavě koncipovaného) dotazníkového šetření. Srovnání české koncepce mentoringu v užším i širším smyslu slova s jeho americkým protějškem pak přináší řadu konkrétních podnětů, kterých autorka obratně využívá při formulování svých závěrů (s. 68-70).

Práce je zpracována v rozsahu 63 stran vlastního textu výkladu, obsahuje úvod, závěr, anotaci v českém a v anglickém jazyce, přehled použité literatury, seznam zkratk a dvě přílohy.

Těžiště teoretické části práce tvoří kapitoly 1- 4.2 (s. 9-45), pojednávající (spíše popisně než analyticky) o koncepci, dílčím způsobem i právním začlenění, významu a základních funkcích mentoringu v systému trestní justice v širším smyslu slova. Tyto výklady doplňuje kapitola 4.3. věnovaná americkému mentoringu (s. 46-50), jehož popis však vychází pohříchu pouze z jediného literárního zdroje, čímž jsou závěry takto provedeného srovnání logicky - co do své generalizace - výrazně omezené.

Praktická část práce je obsažena v kapitolách 4.4.-5. (s. 51-67), kde vychází autorka kromě kasuistického zpracování případů vybraných klientů i z analýzy přípravného kurzu Mentor, který pak ověřuje prostřednictvím malého dotazníkového šetření provedeného u jeho účastníků.

Diplomová práce vyústí v pregnantně formulovaný závěr (s.68-70), který kriticky shrnuje shromážděné poznatky a na jejich základě formuluje konkrétní podněty a otázky, jejichž řešení bude v budoucnu pravděpodobně ovlivňovat úspěšnost práce mentora v podmínkách českého systému trestní justice.

Lze tedy konstatovat, že zaměření diplomové práce a její základní koncepce vyjádřená její vnitřní strukturou odpovídá v plném rozsahu deklarovanému smyslu a splňuje tak požadavek kladený na diplomové práce ohledně souladu cílů, kterých mělo být dosaženo se způsoby, jaké k tomu byly použity.

2. Zvolené metody a úroveň formálního zpracování

Autorka zvolila jako hlavní metodu zpracování své diplomové práce analýzu, doplněnou pokusem o komparativní srovnání (nicméně zde je třeba kriticky odkázat na již výše uvedenou výtku ohledně využití pouze jednoho zahraničního pramene); v rozsahem sice omezené, ale obsahem zajímavé empirické části pak použila kasuistickou metodu a dotazníkové šetření. Použitá odborná literatura je sice až na několik výjimek omezena na tuzemské prameny, které však zpracovávanou problematiku dostatečně pokrývají.

Zpracování diplomové práce po stránce formální, včetně jejího rozsahu, tak odpovídá požadavkům na ni kladeným; autorka zvládla dobře svou práci i po stránce stylistické.

3. Doplnující otázky pro ústní obhajobu

V zájmu úspěšné ústní obhajoby je účelné, aby se autorka vyjádřila k následujícím otázkám, popř. svůj písemný text ještě ústně doplnila:

- doplnila svou písemnou verzi DP o výklad možností využití mentoringu v práci s mladistvými propuštěnými z výchovných zařízení (uložení ochranné výchovy, resp. i ústavní výchovy), psychiatrických léčeben (ochranné léčení), perspektivně i ze zařízení pro výkon zabezpečovací detence – specifika, úskalí a možnosti takové práce;
- uvedla alespoň jeden příklad mentoringu realizovaný v některé evropské zemi, který by mohl sloužit k inspiraci pro rozšíření mentoringu v České republice, i s ohledem na podobný kulturně-historický vývoj;
- kriticky zhodnotila zaměření a obsah programů realizovaných v současnosti v českých věznicích, zejména s ohledem na jejich výslednost měřenou mírou recidivy propuštěných z VTOS (k tomu uvedla některé výsledky kriminologických výzkumů publikovaných IKSP).

4. Celkové zhodnocení práce

Posuzovanou diplomovou práci doporučuji k ústní obhajobě; v závislosti na tom, jak se autorka ve svém vystoupení vypořádá se shora uvedenými otázkami a i případnými připomínkami oponenta, ji lze hodnotit klasifikačním stupněm velmi dobře až výborně.

V Praze, dne 4. září 2010

Prof. JUDr. Helena Válková, CSc.
vedoucí diplomové práce